

NORGES HØYESTERETT

Den 30. juni 2005 avsa Høyesterett dom i

HR-2005-01067-A, (sak nr. 2005/95), straffesak, anke,

A (advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (kst. statsadvokat Carl Fredrik Fari)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Lund**: Ved tiltalebeslutning av 1. oktober 2003 ble blant andre A satt under tiltale ved Oslo tingrett for overtredelse av straffeloven § 162 tredje jf. første ledd, jf. femte ledd. Det straffbare forhold var beskrevet slik:

”Fredag 15. november 2002 i ---vn. 00 i Bærum oppbevarte hun ca 46 kg amfetamin, ca 165 kg hasj og ca 5 gr kokain.”
- (2) Oslo tingrett avsa 5. februar 2004 dom som for A hadde slik slutning:

”A, født 0.0.1967, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162, 1. og 3. ledd 1. pkt., jf. 5. ledd til en straff av fengsel i 7 – sju – år. Til fradrag i straffen går 245 – tohundreogførtifem – dager for utholdt varetekt.”
- (3) Hun ble frifunnet for krav om inndragning – uten at det fremgår av tingrettens domsslutning. For øvrig ble hun dømt til å betale 15 000 kroner i saksomkostninger til det offentlige.
- (4) A anket dommen – bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet – til Borgarting lagmannsrett. Påtalemyndigheten anket over inndragningsavgjørelsen. Lagmannsretten avsa 14. desember 2004 dom med slik domsslutning:

”1. A, født 0.0.1967, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første og tredje ledd første pkt, jf. femte ledd til en straff av fengsel i 6 – seks – år. Til fradrag i straffen går 245 – tohundreogførtifem – dager for utholdt varetekt.

2. A frifinnes for kravet om inndragning.
3. Saksomkostninger idømmes ikke, verken for tingretten eller lagmannsretten.”

- (5) Dommen ble avsagt under dissens. To lagrettemedlemmer stemte for at straffen skulle settes til fengsel i tre år og seks måneder.
- (6) A anket til Høyesterett over lagmannsrettens saksbehandling og straffutmåling. Bare straffutmålingsanken er tillatt fremmet.
- (7) *Jeg er kommet til at anken fører frem.*
- (8) Lagretten fant A skyldig i å ha oppbevart eller medvirket til oppbevaring av et meget betydelig kvantum hasj og/eller amfetamin og/eller kokain den 15. november 2002 i ---veien 00 i Bærum. I straffutmålingspremissene har lagmannsretten redegjort for sakens bakgrunn og tatt stilling til karakteren og omfanget av det straffbare forhold.
- (9) Bakgrunnen var ifølge lagmannsretten at As ektefelle en tid forut for 15. november hadde mottatt et større parti hasj og amfetamin. Narkotikaen oppbevarte han i ---veien 00, som var ekteparets felles bolig. Politiet kom i begynnelsen av november på spor av virksomheten. Om kvelden 15. november 2002 ante As ektefelle uråd, og bestemte seg til å flytte stoffet fra huset i ---veien. Da ektefellen kom hjem ca. klokken 1900, var A til stede. Sammen begynte de å bære stoffet fra huset til en parkeringsplass rett i nærheten. Da politiet slo til, var ca 45,5 kilo amfetamin og ca. 69,5 kilo hasj båret ut. Resten av den narkotikaen som omhandles i tiltalebeslutningen, befant seg fremdeles i huset.
- (10) Lagmannsretten konstaterer deretter at As deltakelse i flyttingen av narkotikaen 15. november innebærer at hun har medvirket til ektefellens oppbevaring denne dagen. Etter denne konstatering stiller retten spørsmål om hun ”har utvist forsett med hensyn til arten og mengden av stoff” og om hun også før 15. november har medvirket til ektefellens ”oppbevaring av narkotika i huset ... ved positivt å godkjenne den, eventuelt også å bistå ham”. Lagmannsretten poengterer i denne forbindelse at en rimelig begrunnet tvil må komme tiltalte til gode.
- (11) I besvarelsen av disse spørsmålene delte lagmannsretten seg i et flertall bestående av de tre juridiske dommerne og to lagrettemedlemmer på den ene siden og to lagrettemedlemmer på den andre siden. Flertallets og mindretallets premisser må etter min mening oppfattes slik at det ikke var noen uenighet mellom dem om at A hadde utvist forsett med hensyn til at den narkotikaen hun var i ferd med å bære vekk, omfattet hasj og amfetamin i kvanta av den størrelsesorden tiltalebeslutningen omfatter. Uenigheten gjaldt spørsmålet om A hadde medvirket til ektefellens oppbevaring også før 15. november. Her fant flertallet, i motsetning til mindretallet, at A hadde medvirket en kortere periode – en ukes tid – før dette tidspunktet.
- (12) Når det gjelder mengden og arten narkotika, hevder A at hun ikke var klar over at partiet omfattet annet enn hasj. Hun anfører at det er uten faktiske holdepunkter når lagmannsrettens flertall som begrunnelse for at hun innså at partiet også omfattet amfetamin, gir uttrykk for at hun utvilsomt forsto at en Kenwood kjøkkenmaskin og en vakuumpakkemaskin, som ektefellen hadde brakt til huset, var til bruk i forbindelse med distribusjon av amfetamin. Til dette bemerker jeg at selv om det her dreier seg om et faktisk forhold under straffutmålingen som i prinsippet kan overprøves, vil Høyesterett, så lenge bevisumiddelbarhet er av betydning, måtte vise betydelig tilbakeholdenhet i så

måte. Især gjelder det vurderinger av lagmannsretten som direkte gjelder det straffbare forhold. Jeg finner ikke grunnlag for å fravike den samlede lagmannsretts bevisbedømmelse på dette punkt.

- (13) I spørsmålet om A har medvirket til ektefellens oppbevaring også før 15. november, er jeg kommet til et annet resultat enn lagmannsrettens flertall.
- (14) Etter ordlyden i tiltalebeslutningen, som på dette punkt er identisk for A og hennes ektefelle, er det straffbare forhold begrenset til den 15. november 2002. Aktor har gitt uttrykk for at tidsangivelsen i tiltalebeslutningen er mindre heldig utformet, men at den ikke innebærer noen begrensning til denne datoen. Jeg ser ikke grunn til å gå nærmere inn på forståelsen av tiltalebeslutningen på dette punkt. Medvirkningen den 15. november og en eventuell medvirkning i tiden umiddelbart før dette tidspunktet vil nemlig uansett måtte anses som et fortsatt straffbart forhold. Straffeprosessloven § 38 er da ikke til hinder for at retten bygger på tidligere elementer i det straffbare forhold enn dem som beskrives i tiltalebeslutningen, jf. Bjerke og Keiserud Straffeprosessloven 3. utgave, side 142, jf. også det som sies på side 140 om at retten ved straffutmålingen kan ta hensyn til forhold som ikke omfattes av tiltalen. Under enhver omstendighet er det en forutsetning at saken gjennom tiltalebeslutningen og påtalemyndighetens tilrettelegging er individualisert på en måte som gir tiltalte tilfredsstillende mulighet til å forberede sitt forsvar, jf. blant annet formålet bak straffeprosessloven § 252 nr. 4. Jeg kan ikke se at det kan ha reist problemer for As forsvar at lagmannsretten har trukket inn spørsmålet om medvirkning til oppbevaring i tiden umiddelbart før 15. november.
- (15) Spørsmålet er så om A medvirket før 15. november. Lagmannsretten har lagt til grunn at hun var klar over at ektefellen oppbevarte store kvanta narkotika i huset og at hun dermed har stilt huset som hun eiet til hans disposisjon, uten at det fremgår helt klart om retten ser dette som tilstrekkelig for å konstatere psykisk medvirkning. Noen slik medvirkning foreligger åpenbart ikke. Normalt krever psykisk medvirkning en positiv tilskyndelse, det er ikke nok at en person i ord eller handling gir uttrykk for ikke å ha noe imot at en handling blir foretatt, jf. blant annet Rt. 1998 side 459. Det ligger i dette at jeg ikke kan slutte meg til aktors anførsel om at det må legges avgjørende vekt på at A var eier av huset der ekteparet bodde. Ektefellen trengte ikke hennes tillatelse for å oppbevare narkotika i sin egen bolig.
- (16) Lagmannsretten har imidlertid gitt uttrykk for også å ha funnet det ”bevist at A har deltatt aktivt ved oppbevaringen og har i den forbindelse lagt vekt på at det er funnet notater som hun har skrevet og som ikke kan ha noen annen forklaring enn at de angir mengder av oppbevart stoff”. For ordens skyld nevner jeg at det dreier seg om ett håndskrevet notat med summering av tall.
- (17) Som nevnt må Høyesterett vise tilbakeholdenhet i overprøvingen av lagmannsrettens bevisbedømmelse. Her er imidlertid situasjonen at det notat lagmannsretten bygget på, ble vurdert av Borgarting lagmannsrett i dom avsagt 13. juni 2005, i sak mot As ektefelle og andre impliserte. Flere av disse, herunder ektefellen, var opprinnelig tiltalt og ble domfelt i tingretten i samme sak som A. Under ankeforhandlingen i lagmannsretten ble imidlertid saken utsatt for deres vedkommende.
- (18) I den sak som ble pådømt av lagmannsretten 13. juni i år, var notatet det sentrale bevismiddel under ett tiltalepunkt. Ved lagrettens kjennelse og ved straffutmålingen i

saken ble – som forsvarer har påpekt med tilslutning fra aktor – notatet underkjent som bevis for mengder av oppbevart narkotika. Det synes også å ha vært en mer omfattende bevisførsel rundt spørsmålet i den saken. På denne bakgrunn finner jeg ikke å kunne bygge på at notatets innhold viser at A har medvirket til oppbevaringen før 15. november 2002.

- (19) Det skal etter dette utmåles straff for As medvirkning den 15. november til oppbevaring av ca. 165 kilo hasj og ca. 46 kg amfetamin – meget store kvanta narkotika. Ved straffutmålingen la lagmannsrettens flertall la til grunn at hennes medvirkning ved oppbevaringen var beskjeden. Hennes tilbaketrunkne rolle blir atskillig mer utpreget når medvirkningsansvaret begrenser seg til at hun den 15. november hjalp til med å fjerne narkotikaen fra ekteparets hjem. Ved straffutmålingen må det også ses hen til at hun har vært varetektsfengslet i 245 dager, og at det vil bli tale om gjeninnsettelse etter nokså lang tid. Det er også gått temmelig lang tid siden det straffbare forhold, uten at dette kan lastes A.
- (20) Jeg finner i likhet med lagmannsrettens mindretall at straffen kan settes til fengsel i tre år og seks måneder.
- (21) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, gjøres denne endring:

Straffen settes til fengsel i 3 – tre – år og 6 – seks – måneder med fradrag av 245 – tohundreogførtifem – dager for varetektsfengsel.

- (22) Dommer **Tjomsland:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (23) Dommer **Bruzelius:** Likeså.
- (24) Dommer **Flock:** Likeså.
- (25) Dommer **Aasland:** Likeså.

(26) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, gjøres denne endring:

Straffen settes til fengsel i 3 – tre – år og 6 – seks – måneder med fradrag av 245 –
tohundreogførtifem – dager for varetektsfengsel.

Riktig utskrift bekreftes: